

Reykjavík fyrir okkur öll
Stefna Reykjavíkurborgar í
málaflokki fullorðins fatlaðs
fólks

2026-2036

Apríl 2026

Efnisyfirlit

Inngangur	2
Framtíðarsýn, meginmarkmið og innleiðing	2
Áherslupættir stefnu	4
Stuðningur	4
Búseta og húsnæði	4
Sjálfstætt líf	4
Aðgengi í sinni víðustu mynd	5
Atvinnumál	5
Lokaorð	6
Fylgiskjöl	6
1. Erindisbréf	6
2. Stefna Reykjavíkurborgar um þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum 2014-2024.	6
3. Framtíðarsýn, þjónusta við fatlað fólk í Reykjavík.	6

Inngangur

Á fundi velferðarráðs Reykjavíkurborgar 11. júní 2025 samþykkti ráðið að móta stefnu í málaflokki fatlaðs fólks til næstu 10 ára. Ný stefna mun taka við af stefnu borgarinnar um þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum 2014-2024. Stefnan varðar fullorðið fatlað fólk og þjónustu sem veitt er af velferðarsviði Reykjavíkurborgar. Stefnan tekur mið af velferðarstefnu borgarinnar, lögum, reglugerðum, alþjóðlegum skuldbindingum og regluverki borgarinnar. Stýrihópur tók til starfa í október 2025 og var markmið hópsins að móta stefnu í málaflokki fatlaðs fólks, ná fram framtíðarsýn og forgangsraða verkefnum. Í forgrunni væri velferðarstefna borgarinnar, lög og reglugerðir og samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks.

Helstu verkefni hópsins voru að móta stefnu sem tryggir fötluðu fólki skilyrði til sjálfstæðs lífs og samfélagsþátttöku með því að leggja fram tillögur varðandi eftirfarandi áherslupætti: 1)Þjónustu; 2)Búsetu; 3)Sjálfstætt líf; 4)Aðgengi í sinni víðustu mynd; 5)Atvinnumál.

Hópurinn lagði áherslu á að setja fram markmið og aðgerðir á grundvelli ofangreindra fimm áherslupátta.

Stýrihópurinn skipaðu:

Sanna Magdalena Mörtudóttir, formaður stýrihópsins

Magnea Gná Jóhannsdóttir, fulltrúi minnihluta

Alma Ýr Ingólfssdóttir, formaður ÖBÍ réttindasamtaka

Unnur Helga Óttarsdóttir/Guðmundur Ármann Pétursson, formaður Landssamtakanna Proskahjálpar

Grímur Atlason, framkvæmdastjóri Geðhjálp

Rúnar Björn Herrera Þorkelsson, formaður NPA miðstöðvarinnar

Aðalbjörg Traustadóttir, skrifstofustjóri skrifstofu málefna fatlaðs fólks

Anna Kristinsdóttir, mannréttindastjóri, mannréttindaskrifstofu Reykjavíkurborgar

Arne Friðrik Karlsson, verkefnastjóri skrifstofu málefna fatlaðs fólks

Starfsmaður stýrihópsins var Lára S. Baldursdóttir deildarstjóri skrifstofu málefna fatlaðs fólks

Framtíðarsýn, meginmarkmið og innleiðing

Framtíðarsýn Reykjavíkurborgar varðandi málaflokk fatlaðs fólks var samþykkt í velferðarráði 25. nóvember 2010 og í borgarstjórn 18. janúar 2011. Skrifstofa Reykjavíkurborgar í málaflokki fatlaðs fólks hefur unnið að þessari framtíðarsýn undanfarin 15 ár og er stefnan sem hér er fram sett byggð á henni.

Framtíðarsýnin er:

- Margbreytilegum þörfum borgarbúa verði mætt með sveigjanlegri og einstaklingsmiðaðri þjónustu sem veitt er af ábyrgð, virðingu og fagmennsku.
- Aðgengi að þjónustu verði tryggt í nærumhverfi borgarbúa.
- Jafnræði í þjónustu verði tryggt.
- Víðtækt samráð verði haft við notendur, hagsmunasamtök, starfsfólk og háskólasamfélagið um þróun þjónustunnar.
- Borgarbúar sem þurfa aðstoð í daglegu lífi hafi val um hvernig aðstoðinni við þá er háttað. Unnið verði að þróun notendastýrðrar persónulegrar aðstoðar.

Stýrihópurinn leggur til að framtíðarsýnin verði endurskoðuð út frá nýrri stefnumótun, með tilliti til laga og lögfestingar samnings Sameinuðu þjóðanna.

Markmið Reykjavíkurborgar er að tryggja að þjónusta og aðstæður fatlaðs fólks séu þannig úr garði gerðar að hver og einn geti lifað sjálfstæðu og innihaldsríku lífi á eigin forsendum og geti tekið virkan þátt í samfélaginu. Fatlað fólk er fjölbreyttur hópur og mikilvægt er að nálgast hvern hóp út frá sérstöðu og þörfum, þannig ávarpar stefnan engan einn hóp sérstaklega. Grundvallarnálgun í velferðarþjónustu borgarinnar er að engin tvö eru eins, leiðir til lausna og þjónustu séu þannig sniðnar að hverjum og einum. Þetta er mikilvæg nálgun í margbreytileika samfélagsins. Reykjavíkurborg leggur áherslu á að mannréttindi allra hópa séu tryggð og að fatlað fólk hafi jafnt aðgengi á við aðra borgarbúa að borginni og þjónustu hennar. Með þessari stefnu er stuðlað að samfélagi þar sem fjölbreytileiki, þátttaka og sjálfstæði fatlaðs fólks eru leiðarljós í allri borgarþjónustu.

Skrifstofa um málefni fatlaðs fólks á velferðarsviði Reykjavíkurborgar vinnur á grundvelli laga nr. 38/2018 um fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir, laga nr. 40/1991 um félagsþjónustu sveitarfélaga og samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks, sbr. lög 80/2025.

Til að ná markmiðum um stuðning, þjónustu, umhverfi og aðstæður fatlaðs fólks þá leggur Reykjavíkurborg áherslu á eftirfarandi þætti í stefnunni:

- **Þjónusta**, hér eftir nefnt **stuðningur**: Stuðningur við fatlað fólk miðist við fjölbreyttar þarfir notenda sem byggist á valdeflingu, þátttöku og einstaklingsmiðaðri nálgun.
- **Búseta**, hér eftir nefnt **búseta og húsnæði**. Öll búsetuform styðji við sjálfstæði, valfrelsi og þátttöku í samfélaginu.
- **Sjálfstætt líf**: Sjálfstætt líf er grunnstef samnings Sameinu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks. Það felur í sér inngilt líf, með áherslu á rétt alls fatlaðs fólks til að lifa í samfélaginu með sömu valkosti til jafns við aðra, að sjálfstæði og sjálfræði sé virt ásamt frelsi til þess að taka eigin ákvarðanir.
- **Aðgengi í sinni víðustu mynd**: Til að tryggja að fatlað fólk njóti mannréttinda og grundvallarfrelsis til jafns við aðra þarf að vera til staðar aðgengi að samfélaginu, þjónustu, borgarrými, upplýsingum, námi og vinnu.
- **Atvinnumál**: Vinna og virkni verði fjölbreytt, sveigjanleg og taki mið af ólíkum hæfileikum, áhugasviðum og lífsstíl einstaklinga.

Stefnuinleiðingu verður fylgt eftir með því að aðgerðarbinda stefnuna. Skrifstofa málefna fatlaðs fólks mun fylgja eftir aðgerðum stefnunnar og leggja áherslu á aðferðafræði sem felur í sér að stjórnendur og starfsfólk hafi skýrar hugmyndir um markmiðasetningu, eftirlit með framvindu stefnunnar, tengingu við fjárhagsáætlun og samþættingu á verkefnum.

Áhersluþættir stefnu

Stuðningur

Stuðningur fyrir fatlað fólk byggir á því að borgin mæti fjölbreyttum þörfum einstaklinga þar sem stutt er við sjálfstætt líf og við virka samfélagsþátttöku. Lögð er áhersla á fagmennsku í veitingu stuðnings og þjónustu með áherslu á samræmd vinnubrögð, símenntun starfsmanna og skýr gæðaviðmið. Mikilvægt er að hafa samráð við fatlað fólk við þróun þjónustu og fræðslu starfsmanna. Velferðartækni verði nýtt markvisst þar sem við á, til að auka sjálfstæði, öryggi og lífsgæði. Þróaðar verði fjölbreyttar leiðir til að rjúfa félagslega einangrun og efla tengsl, þátttöku og samfélagslega virkni. Í allri þjónustu er valdefling einstaklinga leiðarljós þar sem sjónarmið, reynsla, vilji og val móta stuðninginn.

Búseta og húsnæði

Íbúðarhúsnæði fyrir fatlað fólk byggir á hugmyndafræðinni um sjálfstætt líf. Öll búsetuform styðji við sjálfsákvörðunarrétt, valfrelsi og virka þátttöku í samfélaginu. Reykjavíkurborg ber ábyrgð á að tryggja nægjanlegt og fjölbreytt framboð leiguhúsnæðis fyrir fatlað fólk. Búsetuform endurspeglir ólíkar þarfir og lífsskeið með tilliti til algildrar hönnunar og óska einstaklinga og geri fólki kleift að velja búsetu á eigin forsendum. Ábyrgð og verkaskipting ríkis og sveitarfélaga þarf að vera skýr varðandi lánafyrirgreiðslu vegna kaupa á húsnæði.

Með markvissri uppbyggingu, samræmdri skipulagningu og notendanálgun í ákvarðanatöku er stuðlað að því að búseta fatlaðs fólks sé raunverulegur grundvöllur sjálfstæðs lífs, en ekki aðeins húsnæðislausn.

Sjálfstætt líf

Sjálfstætt líf er dagleg birtingarmynd þess að mannréttindi fatlaðs fólks séu virt og höfð í heiðri. Það byggir á þeirri grundvallarafstöðu að fatlað fólk sé sérfræðingar um eigið líf og eigin þarfir og hafi forystu um þær lausnir og þann stuðning sem það kýs. Hugmyndafræði sjálfstæðs lífs grundvallast á jafnræði, sjálfsákvörðunarrétti og fullri þátttöku fatlaðs fólks í samfélaginu. Taka þarf tillit til fjölbreytts hóps fatlaðra og veita til þeirra einstaklinga sem á þurfa að halda viðeigandi stuðning við ákvarðanatöku og framkvæmd. Umönnunar- og góðgerðarsjónarmiðum er hafnað en áhersla lögð á að fatlað fólk hafi raunverulegt vald yfir eigin lífi, þjónustu og stuðningi. Kjarninn felst í því að þjónusta og stuðningur aðlagist einstaklingnum, en ekki einstaklingurinn að kerfum og stofnunum. Sjálfstætt líf er samþætt í alla þætti þessarar stefnumótunar og er leiðarljós við mótun þjónustu, úrræða og ákvarðana.

Aðgengi í sinni víðustu mynd

Markmið Reykjavíkurborgar er að tryggja alhliða aðgengi fyrir fatlað fólk, þannig að hugtök eins og „einangrunar-tímabilið“ sem einkennir vetrartímann og „aðgengiskvíði“ verði að sögulegu fyrirbæri. Þannig felur markmiðið í sér algilda hönnun sem gerir ráð fyrir öllum, með áherslu á að bæta umhverfið fyrir allt fólk. Borgin vinnur markvisst að því að aðstæður, þjónusta og upplýsingaveitur séu aðgengilegar og stuðli að jafnræði, virkri félagslegri þátttöku og sjálfstæðu lífi.

Rafrænt aðgengi að upplýsingum er mikilvægur lykilþáttur. Allt stafrænt efni, vefir, snjallforrit og þjónustugáttir verði hannað þannig að fatlað fólk hafi jafnan aðgang án hindrana. Aðgengi verði tryggt á öllum stigum þjónustu, í samskiptum við borgina og í almenningsrýmum, svo að fatlað fólk geti tekið þátt á eigin forsendum og án takmarkana. Aðgengisstefna og aðgerðaráætlun Reykjavíkurborgar 2026-2030 liggur til grundvallar stefnu um aðgengi fyrir fatlað fólk.

Atvinnumál

Reykjavíkurborg leggur áherslu á að fatlað fólk hafi raunveruleg tækifæri til vinnu og virkrar þátttöku í samfélaginu, þar sem fjölbreytni og sveigjanleiki eru grundvallarþættir. Þjónusta, úrræði og stuðningur skulu taka mið af ólíkum þörfum, hæfni og áhugasviði einstaklinga, svo hver og einn geti þróað hæfileika sína og lagt sitt af mörkum á eigin forsendum.

Þátttaka fatlaðs fólks í vinnu og virkni er raunhæf ef til staðar er sveigjanleg vinna, hlutastörf, aðlögun að vinnuaðstæðum og stuðningur. Tækifæri til vinnu og virkni verði ekki bundin við eina leið eða stað, þannig næst fram markmiðið um að auka sjálfstæði, valdeflingu og samfélagslega virkni fatlaðs fólks.

Lokaorð

Stefna þessi byggir m.a. á framtíðarsýn Reykjavíkurborgar sem sett var fram fyrir 15 árum um málaflokk fatlaðs fólks. Málaflokkurinn hefur síðan þá þróast mjög í samræmi við breytt lagaumhverfi, breytta nálgun, breytta hugmyndafræði og annað þjónustustig en verið hefur. Stefnuna má endurskoða ásamt framtíðarsýn ef þörf krefur.

Biðlistar eftir þjónustu og húsnæði fyrir fullorðið fatlað fólk eru staðreynd og áhyggjuefni að biðtími getur verið langur. Stefnan felur í sér áherslu á að finna lausnir til að stytta biðtíma og mæta þörfum fólks hverju sinni.

Samhliða innleiðingu stefnunnar verður gefin út aðgerðaáætlun sem felur í sér forgangsöröðun verkefna, kostnaðarmat og hvernig aðgerðir verða framkvæmdar ásamt tímaramma og ábyrgðaraðilum. Í ljósi þess hversu umfangsmikil stefnan er þá var ekki unnt að setja fram tímasetta aðgerðaáætlun og kostnaðarmat samhliða stefnunni. Aðgerðir liggja fyrir en nánari útfærsla fer í vinnslu hjá skrifstofu í málaflokki fatlaðs fólks.

Fylgiskjöl

1. Erindisbréf
2. Stefna Reykjavíkurborgar um þjónustu við fatlað fólk á heimilum sínum 2014-2024.
3. Framtíðarsýn, þjónusta við fatlað fólk í Reykjavík.